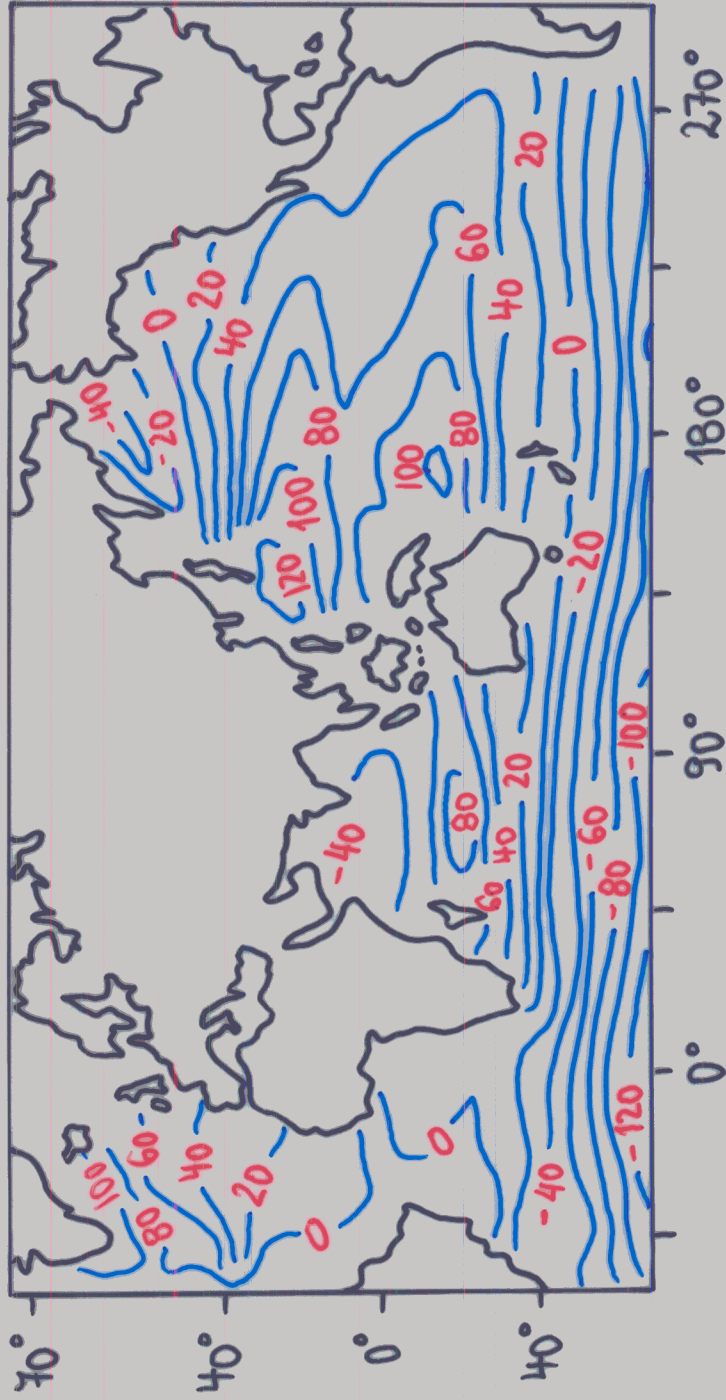

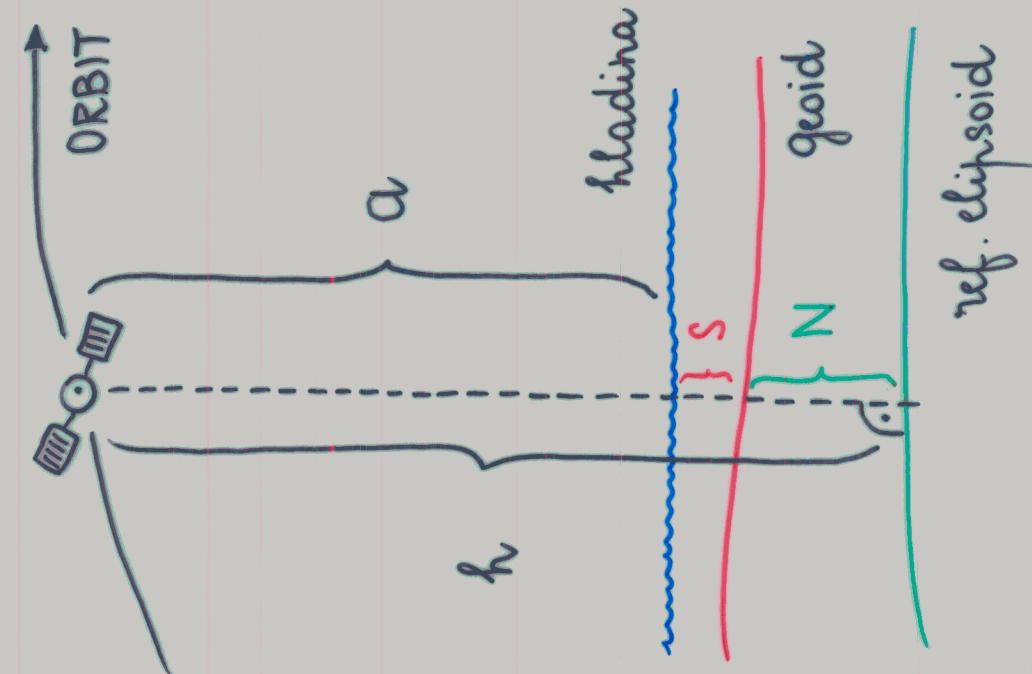
TOPOGRAFIE MOŘSKÉ HLADINY (cm)

- střední odchylky skutečné mořské hladiny od ideálního stavu

- střední hodnoty (průměry) dat družicové altimetrie

DRUŽICOVÁ ALTIMETRIE

- družicový altimetr
- GPS - geodetická výška h
- radar - výška a

$$h = a + s + N$$

$$\Rightarrow N = h - a - s$$

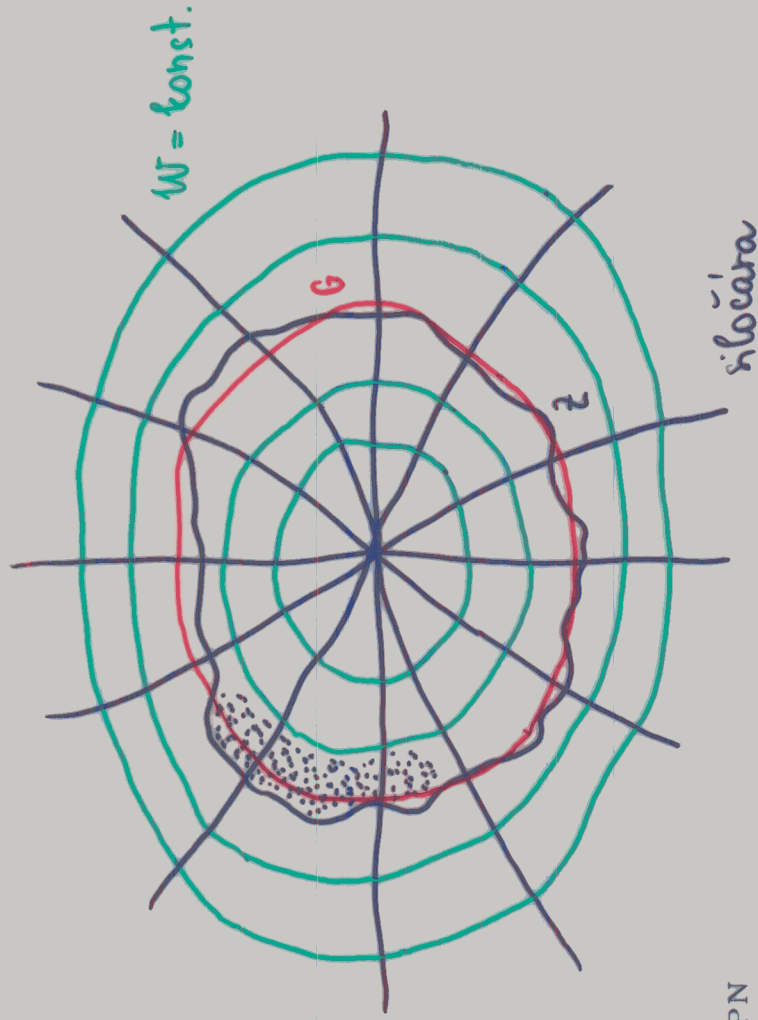
- hodnota s je těžko určitelná
- ostatní hodnoty měřitelné
- příkladem je družice TOPEX / POSSEIDON

FYZICKÝ POVRCH ZEMĚ

- terén (28% zemského povrchu), dna oceánů
- matematický popis: geodetické síť (dnes 3-D)
  - body na zemském povrchu s určenými 3-D souřadnicemi
  - digitální model terénu: databáze těchto bodů,
- zpravidla střední hodnoty pro 2-D elementy
- globální modely pro různá rozlišení ($5' \times 5'$, $30'' \times 30''$, ...)
- mapování Oceánů: určování hloubky pomocí sonarů
- popis fyzického povrchu je možný i kontinuálně (2-D funkce)
- určeni fyzického povrchu země je velmi důležitá
příliš komplikovaný $\Rightarrow$ různé aproximace

GEOID

- hladinová plocha křivého pole země (konstantní potenciál)
  - aproximuje střední hladinu světových oceánů (Gauss)
- => prochází topografickými hmotami!

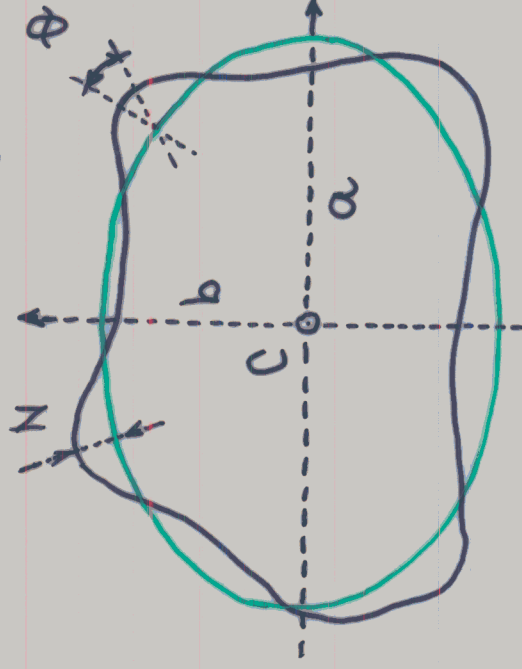
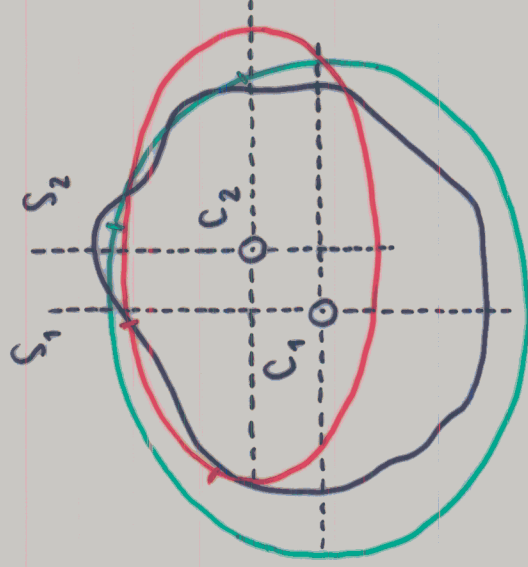
- fyzikálně smysluplný
- užitelný na základě dat měřeních na a nad zemí
- velmi důležitá plocha v teorii výšek: "nadmořské výšky"
- více v teorii křivého pole

GEOMETRICKÉ APROXIMACE GEOIDU

- geoid je spojitá, hladká a konvenční plocha příliš komplikovaná pro matematické výpočty
- => geodézie používá různé geometrické aproximace :
  - **geocentrická koule** : odchylky maximálně $\pm 10 \text{ km}$
  - **geocentrický rotační elipsoid** : odchylky $\pm 100 \text{ m}$
  - **trojosý elipsoid** : menší odchylky, komplikovaný
- větší rozměru a pozice vůči Zemi - kosmická geodézie
- nejčastěji se používá rotační elipsoid
- poměr komplikovanost - přesnost

GEOID A REFERENČNÍ ELIPSOID

- dvojosý (rotační) elipsoid : poloosy a, b
- dříve určován triangulací, dnes družicová geodézie

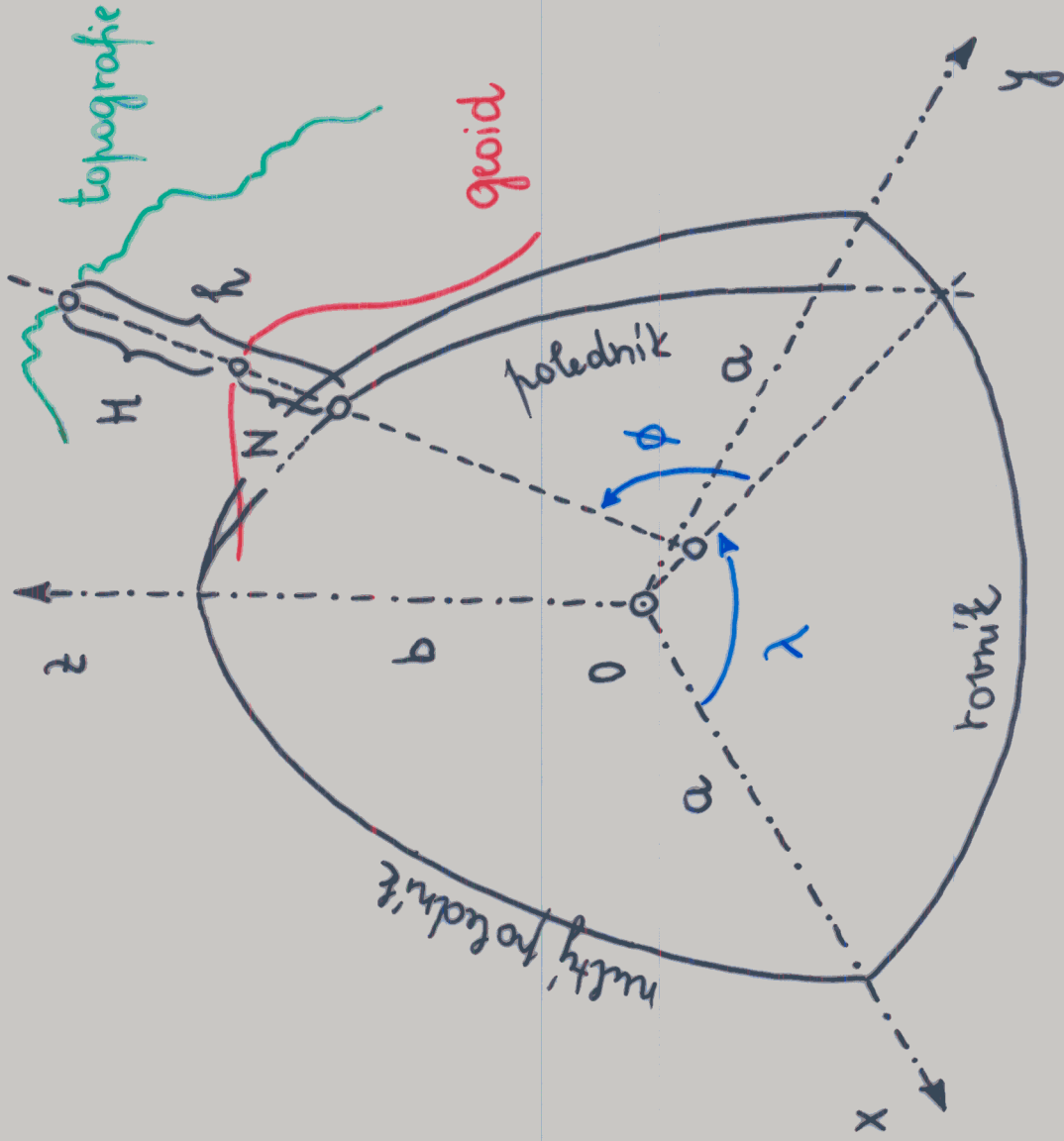

- různé elipsoidy pro různé části světa
- problémy s geocentricitou

- jeden geocentrický elipsoid :

$$\min_{a,b} \oint N^2 ds \rightarrow \hat{a}, \hat{b}$$

REFERENČNÍ ELIPSOID

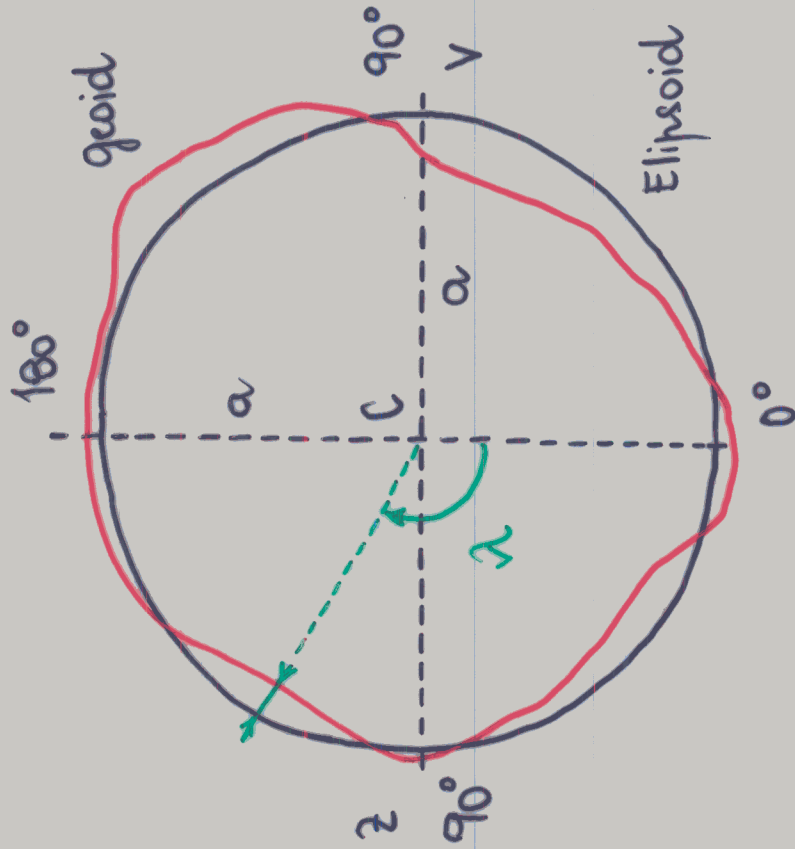

$$h = H + N$$

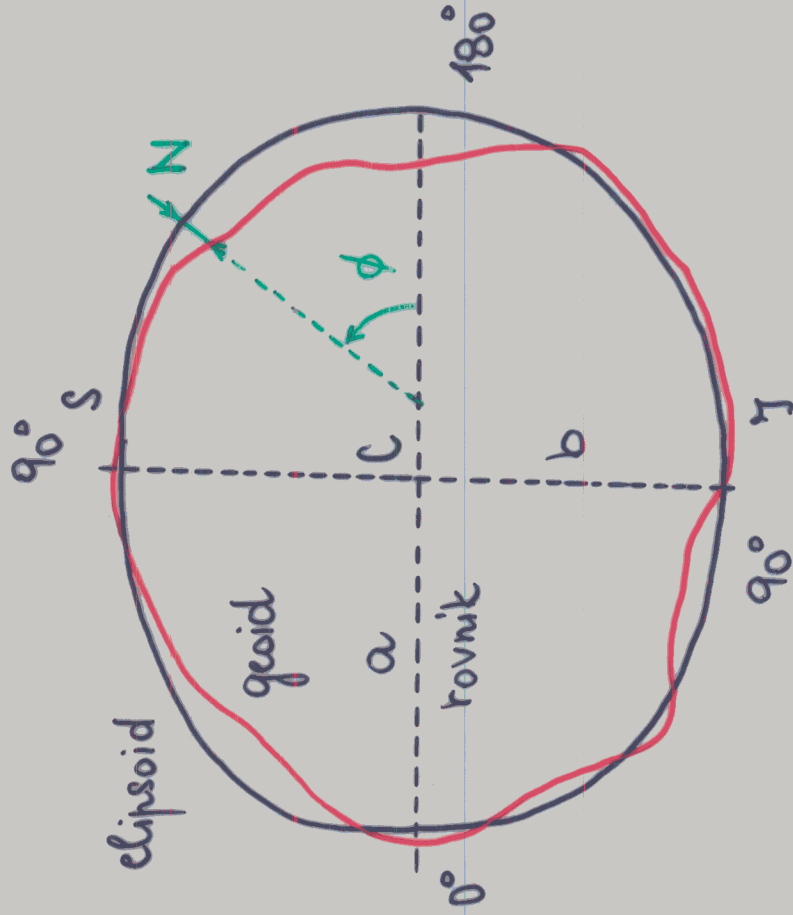
- h ... geodetická výška
- H ... ortometrická "
- N ... geoidální "

- geodetické souřadnice (ϕ, λ, h)
- velmi důležité
- měřitelné pomocí GPS

GEOID A REFERENČNÍ ELIPSOID

- rovníkový řez pro $\lambda = 90^\circ$
odchylky $N \times 10^4$

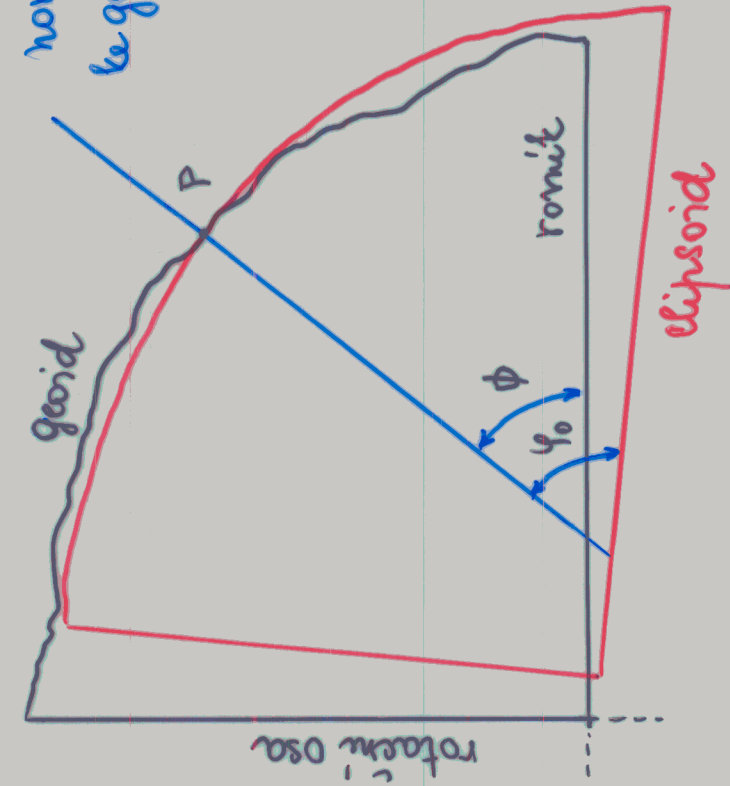

- poledníkový řez pro $\lambda = 90^\circ$
odchylky $N \times 10^4$

UMÍSTĚNÍ ROTÁČNÍHO ELIPSOIDU VŮČI GEOIDU POMOCÍ VÝCHOZÍHO BODU

- klasická metoda dnes již nepoužívána

- elipsoid uvoznán ve výchozím bodě geodetické sítě pomocí

6 parametrů: $\varphi_0, \lambda_0, h_0, \xi_0, \eta_0, \alpha_0$

φ_0, λ_0 ... souřadnice

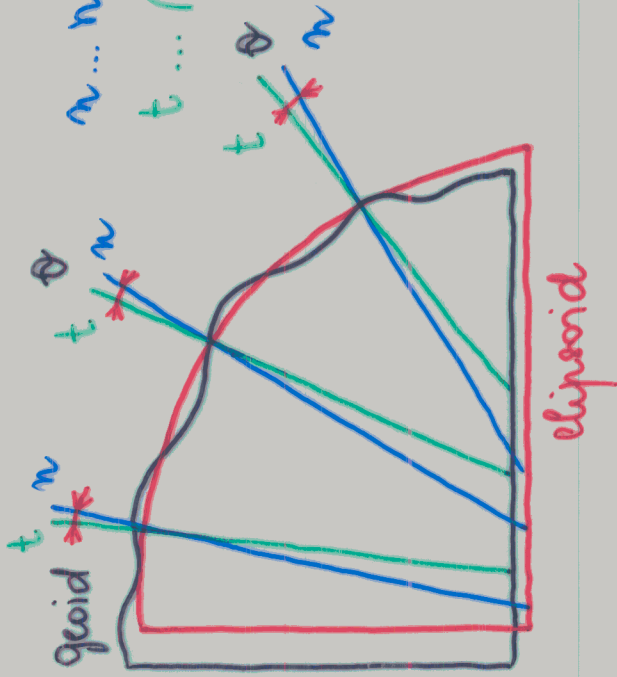
h_0 ... vzdálenost geoidu od elipsoidu

ξ_0, η_0 ... tížnicové odchylky

α_0 ... azimut

- takto umístění elipsoidy nejsou geocentrické a orientace jejich os neodpovídá rotační ose

ASTROGEODETIKÁ ORIENTACE BOTAČNÍHO ELIPSOIDU

$n \dots$ normála k elipsoidu & $\dots$ ližnicová odchylka
 $t \dots$ normála ke geoidu

- orientace pomocí nítě tzv. **Zaplacových bodů** $\rightarrow$ měřeními astronomickými souřadnicemi

$\Rightarrow$ možno uvést ližnicové odchylky

- elipsoid orientován tak, aby suma kvadrátů ližnicových odchylek na Zaplacových bodech byla minimální
- dnes: celosvětová nítě bodů vybavena přístroji kosmické geodézie (SUR, UR, VLBI, GPS) aj.

- mezinárodní geocentrický elipsoid!